

12-11-2014
TBK

Inklusion – Myndiggørelse – Mangfoldighed Policy-anbefalinger

Outreach – Empowerment – Diversity (OED) er et europæisk projekt med deltagelse af 17 organisationer i 14 lande, heriblandt Dansk Folkeoplysnings Samråd (DFS) fra Danmark. Projektet er støttet med midler fra Grundtvig-programmet.

Formålet med projektet har været

- At håndtere behovet for at inkludere marginaliserede grupper i læringsaktiviteter og informere om hvordan det kan organiseres
- At øge mangfoldigheden i voksenundervisningsinstitutioner ved at inddrage deltagerne i undervisningens tilrettelæggelse
- At klæde deltagerne på til at blive aktive europæiske medborgere

Projektet har resulteret i tre publikationer. Den ene er en samling 'good practice' eksempler. Den anden er et sæt metodiske 'guidelines' til ledere, planlæggere og undervisere i voksenundervisningssektoren. Og den tredje indeholder 'policy'-anbefalinger til beslutningstagere på hhv. europæisk og nationalt niveau samt til udbydere af voksenundervisning. Alle tre publikationer findes på engelsk, nogle af dem også oversat til bl.a. fransk, på netværkets hjemmeside: www.oed-network.eu. Nedenfor findes et resumé af policy-anbefalingerne på dansk udarbejdet af Trine Bendix, DFS.

Anbefalinger til beslutningstagere på europæisk niveau

1. Nationale koordinatore bør prioritere inklusion, myndiggørelse og mangfoldighed i næste periode af 'the European Agenda for adult learning'.
2. Starte et europæisk netværk for inklusion, myndiggørelse og mangfoldighed finansieret af EU-Kommissionen.
3. Styrke dialog om livslang læring på europæisk, nationalt og regionalt niveau i samarbejde med civilsamfundsorganisationer.
4. Forny fokus på læring med det formål at styrke aktivt medborgerskab, demokrati, bæredygtig udvikling og sammenhængskraft i Europa. Dette fokus skal balancere det nuværende fokus på kompetenceudvikling med beskæftigelse for øje.
5. Styrke samarbejde og læring mellem politik, praksis og forskning.
6. Sætte mål for andelen af deltagere med lavt uddannelsesniveau i voksenundervisningen.
7. Indføre standarder for basale færdigheder i EQF/NQF (European/National Qualification Framework).
8. Anerkende betydningen af ikke-formel voksenundervisning i et livslangt lærings perspektiv, ikke mindst i lyset af PIAAC.
9. Udvikle højere kvalitet og innovation i voksenundervisningen.

Anbefalinger til beslutningstagere på nationalt niveau

1. Prioritere inklusion af marginaliserede grupper i voksenundervisningen, bl.a. i form af skræddersyede tilbud. Implementeringen er udbydernes ansvar, men beslutningstagere må prioritere området, for at en egentlig udvikling kan finde sted.
2. Bedre overgange mellem forskellige læringstilbud for voksne i den formelle og ikke-formelle undervisningssektor. Det er vigtigt at sikre nemme overgange, så forskellige tilbud supplerer og bygger oven på hinanden, for at den enkelte deltager oplever progression. Det kan bl.a. gøres gennem vejledning.
3. Anerkende og fremme det individuelle sociale, bæredygtige og økonomiske udbytte af voksnes læring. Udbyttet af ikke-formel voksenundervisning strækker sig til mere end det samfundsøkonomiske og beskæftigelsesmæssige. Ifølge en ny undersøgelse har voksenundervisning positiv effekt i forhold til styrkelse af bl.a. demokratiet og af den enkeltes selvværd og velbefindende.
4. Analysere og reducere barrierer – for især marginaliserede grupper – for at deltage i voksenundervisning. Der er tale om lovgivningsmæssige og finansielle barrierer. F.eks. bør de finansieringsmæssige styringsmekanismer opfordre udbydere af voksenundervisning til at nå de grupper, som er vanskelige at nå og valideringssystemer skal kunne gøre adgang til læring nemmere.
5. Integrere voksenundervisning i eksisterende strategier. Ofte inddrages voksenundervisning ikke i initiativer på andre relevante områder, som f.eks. integration og social inklusion.
6. Prioritere og investere i voksenundervisning. Der er behov for langsigtet investering i voksenundervisning. Det er vigtigt for at holde omkostningerne for den enkelte på et lavt niveau for at sikre adgang for alle.
7. Finansiere og støtte læring i lokalmiljøet. Lokalmiljøet er vigtigt når det handler om at inkludere dem, der har haft de færreste muligheder i livet. Udbydere af voksenundervisning og andre frivillige lokale aktører har brug for mere støtte. Det vil gavne både deltagere i voksenundervisning og lokalmiljøet – flere færdigheder, mere deltagelse, flere aktive medborgere og mere sammenhængskraft.
8. Styrke strukturerne i ikke-formel voksenundervisning gennem lovgivning, institutioner og fortsat finansiering. Det er nødvendigt for at etablere eller vedligeholde arbejdet i denne sektor. Ikke-formel voksenundervisning kan være mere fleksibel i forhold til deltagernes behov end andre former for undervisning.
9. Finansiere efteruddannelse af undervisere i voksenundervisningen af især marginaliserede grupper. Voksenundervisningen har brug for højt kvalificerede undervisere. Indsatsen skal ses i lyset af undervisernes særlige forhold, hvor mange ikke er særligt højt lønnet, og andre er frivillige.
10. Etablere sammenhængende systemer for livslang læring gennem validering og anerkendelse af realkompetencer. Der er behov for større sammenhæng og lighed mellem formel, ikke-formel og uformel undervisning og læring for voksne. Derfor er der brug for et integreret system, der anerkender og validerer alle slags læring, inkl. rådgivning og vejledning. Validering er nøglen til at styrke livslang læring, sikre mere fleksible læringsveje, at motivere til læring og opbygge deltagernes selvværd, såvel som at skabe en dybere forståelse af kompetencer.
11. Understrege den positive betydning af mangfoldige samfund. De super mangfoldige moderne samfund må anerkendes: befolkningen i både landområder, men først og fremmest i bysamfund, er sammensat af folk med forskellig baggrund, livsgrundlag, civilstand og uddannelsesmæssige muligheder. Situationen skal imødegås positivt, så vi undgår ”dem-og-os” mentalitet og skabelsen af såkaldt parallel segmentering. Det kræver f.eks. ’guidelines’ for ’fair’ og præcis beskrivelse i medierne.

Anbefalinger til udbydere af læring for voksne

1. Involvere deltagerne i tilrettelæggelsen og organiseringen af læringstilbuddet på alle niveauer. Lige fra almindelige input fra deltagere til elevråd og pladser i bestyrelsen. Der er mange måder at involvere deltagerne i ledelse, organisering og undervisning. Udbydende institutioner og foreninger bliver mere demokratiske og får en bedre forståelse for deltagerens behov. For at give rum for alle former for læring er det en idé at samarbejde med andre civilsamfundsorganisationer og repræsentanter fra alle deltagere, såvel som offentlige institutioner og myndigheder.
2. Opfordre marginaliserede grupper til at lære fra sig og være aktive i undervisningen. Marginaliserede grupper har brug for muligheder for at vise og afprøve deres kompetencer og blive myndige borgere. Første skridt er at høre deres stemme, jf. pkt. 1. Dette kan yderligere hjælpes på vej f.eks. med nye sociale medier. Læring skal ses som en aktivitet blandt ligesindede.
3. Øge mangfoldigheden i voksenundervisningen, også blandt undervisere og i ledelsen. Det vil sikre den nødvendige mangfoldighed og også fungere som rollemodeller for potentielle deltagere.
4. Række ud til marginaliserede grupper, f.eks. gennem skræddersyede tilbud til bestemte målgrupper. Det er vigtigt at være opmærksom på forskellige minoritetsgrupper, som måske har behov for mere individuelle tilbud for at gøre læring mere attraktiv, f.eks. indvandrere, ældre, fængselsindsatte, o.a. For at lære deres behov at kende, må man lave undersøgelser med dem som deltagere. OED-netværkets samling af 'best practice' viser nye veje at nå disse grupper – brug dem som inspiration.
5. Opfordre underviserne til at bruge innovative og inddragende metoder. Der er inspiration at hente i OED-projektets metode-guidelines. De er samlet af undervisere og har været testet i en række europæiske lande. Forhåbentlig kan de inspirere – brug dem og bed jeres undervisere om at bruge dem.

'Road map' for en indsats for læring blandt marginaliserede grupper

Mange beslutningstagere er interesserede i at nå flere borgere fra marginaliserede grupper. Men hvordan gør man det? Vi håber at kunne give nogle ideer til hvordan man som beslutningstager kan gribe det an. Som beslutningstager har I gode redskaber til hvordan man planlægger, organiserer, implementerer og evaluerer initiativer. Vi, som voksenundervisningsorganisationer og civilsamfund, har viden, ideer og vinkler som I måske ikke er opmærksomme på.

Vi vil også gerne henlede opmærksomheden på den samling 'good practice', som vi har udarbejdet i netværket Outreach – Empowerment – Diversity (på dansk Inklusion – Myndiggørelse – Mangfoldighed), som tilbyder en vifte af tilgange fra forskellige europæiske lande. Desuden har vi udviklet et sæt metode-guidelines for udbydere af voksenundervisning så de kan udvikle nye metoder.

1 - Identificere udfordringerne

Hvad er hovedudfordringerne og de potentielle målgrupper I vil nå?

- Udbydere af voksenundervisning har ofte et godt billede af hvem de kan nå og hvem de ikke kan. Som andre civilsamfundsorganisationer kan de være en væsentlig kilde til information.
- Udvikl et differentieret billede af målgruppen og undgå at gruppere dem uhensigtsmæssigt, f.eks. som "muslimske kvinder".

2 – Invitere andre myndigheder

Mennesker fra marginaliserede grupper har ofte mange forskellige udfordringer og barrierer for deltagelse. Så samarbejde med andre myndigheder giver god mening. Samarbejde mellem sektorer kan desuden i sig selv facilitere inklusion, f.eks. vil man kunne nå indvandrerkvinder via deres børns skole. Der er også potentielle deltagere for hvem samarbejde mellem flere myndigheder er nødvendig, f.eks. fængselsindsatte eller flygtninge.

- Mulige samarbejdspartnere: beskæftigelsesområdet, kulturområdet, sundhedsområdet, forbrugerområdet, justitsområdet og socialområdet.

3 – Indføre kvalitetsmål

Hvad ønsker i at opnå? Sæt kvantitative og kvalitative mål – sammen med civilsamfundet.

- Kvantitative mål kan hjælpe med at argumentere overfor finansierende myndigheder.
- Kvalitative mål kan bidrage til forståelsen for et initiativ, f.eks. hvilket udbytte deltagerne oplever at have fået.

4 – Invitere 'stakeholders'

'Stakeholders' som f.eks. interesseorganisationer, udbydere af folkeoplysning og voksenundervisning og NGO'er kan binde initiativer til græsrodsniveauet og sikre, at implementeringen af et initiativ bliver lettere.

- Er der en paraplyorganisation for folkeoplysning og voksenundervisning? At få støtte fra paraplyorganisationen kan være en 'win-win' situation for civilsamfundet på den ene side og beslutningstagere på den anden. Beslutningstagere har én partner at forholde sig til, som så koordinerer med sine medlemmer. Folkeoplysnings- og voksenundervisningsudbydere har én organisation der varetager deres interesser og står for netværksdannelse.

5 – Identificere barrierer

Hvad er de væsentligste faktorer, der hindrer potentielle deltagere i målgruppen fra at deltage? Der er betydelig praksis-erfaring med og forskning om barrierer og hvordan man overkommer dem. Når barriererne er identificeres, er det muligt at trække på tidligere erfaringer rundt om i Europa for at finde relevante og praktiske løsninger.

- Fritidsorienterede kurser er ofte den bedste form til at tiltrække borgere til yderligere læring. Beslutningstagere undervurderer ofte muligheder i kurser som mavedans, yoga, madlavning eller sang. For mennesker, der har negative oplevelser med skolen, kan sådanne kurser blive indgangen til yderligere læring og et nyt liv.

6 – Opbygge kapaciteten

For at kunne gå i gang med at implementere inklusion, myndiggørelse og mangfoldighed har udbydere og deres undervisere muligvis behov for støtte og efteruddannelse og anden opbygning af kapacitet, for at få mest muligt ud af et initiativ.

- Få inspiration fra OED-netværkets metode-guidelines.
- Husk at kritisk refleksion over hvad man er i gang med, på alle niveauer, er en meget effektiv kilde til udvikling.

7 – Overveje en opmærksomhedskampagne

Folkeoplysning og voksenundervisning har mange positive effekter – både for den enkelte og for samfundet. For at øge opmærksomheden om det, kan en kampagne være en idé. EAEA (European Adult Education Association – www.eaea.eu) har samlet et antal gode eksempler

på kampagner, som f.eks. 'adult learners week', og anbefalinger for opmærksomhedskampagner.

8 – Undersøge evt. utilsigtede konsekvenser

Når indsatsen følges og evalueres er det en god idé også at undersøge evt. utilsigtede konsekvenser, f.eks. i forhold til andre målgrupper eller i forhold til udbydere.

- Nogle strategier har konsekvenser, der ikke nødvendigvis er åbenlyse i udgangspunktet. F.eks. vil en betaling af udbydere på basis af antal deltagere, der færdiggør et kursus, kunne medføre at udbydere prioriterer deltagere med stor sandsynlighed for gennemførelse fremfor dem med størst behov.

Vi takker på forhånd for indsatsen.

